

אָמַר לְנַפְשָׁא, נַפְשֵׁי אֹיְתָךְ בְּלִילָה והגוף אומר לנפש נפשי אויתך בלילה דהיינו שהגוף מתאווה לנפש המסתלקת ממנו שתחזור אליו, (דף ט"ז ע"ב) **אָף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ** וכן הגוף אומר לרוחו אף רוחו בקרבי אשחרך דהיינו שהגוף משחר ומצפה לרוח שיוצאת ממנו בלילה שתחזור אליו.

דְּבַר אַחֲרֵי נַפְשֵׁי אֹיְתָךְ פירוש אחר על מש"כ נפשי אויתך, **אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נַפְשֵׁי אֹיְתָךְ בְּלִילָה** שאומרת השכינה הנקראת כנסת ישראל לקב"ה שהוא ז"א נפשי אויתך בלילה, **בְּעוֹד דְּאָנָּא בְּגִלּוֹתָא בִּינֵי עַמְמֵיָא, וּמְנִיעָא נַפְשֵׁי מִכָּל בִּישָׁתָא** (נ"א וְרוּינָא נַפְשֵׁי מִכָּל פִּיסְתָּא) **דְּקוֹטְרָא בְּנֵי עַמְמֵיָא, נַפְשֵׁי אֹיְתִיךְ, בְּגִין לְאַתְבָּא לְאַתְרֵי** דהיינו שבעוד שאני נמצאת בגלות הנקראת לילה בין העמים ושבעה נפשי מכל בזיון כי אני קשורה בין העמים הרוצים לאחוזו ולינק מהקדושה ולכן נפשי אויתך כי אני רוצה לחזור למקומי (רמ"ק). **אָף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ, פְּלוּמַר, אָף עַל גַּב דְּאִינוּן מְשַׁעְבְּדִין לְבָנֵי, בְּכָל שְׁעֵבּוּדָא, רוּחָא קְדִישָׁא לָא אַתְעָדֵי מִנָּא, בְּגִין לְמִשְׁחַר לָךְ, וּלְמַעַבְד פְּקוּדֵיךְ** וכן מש"כ אף רוחי בקרבי אשחרך פירושו שאפילו שאומות העולם משעבדים את בני בכל מיני שיעבוד אז רוח הקודש לא סר ממני כי לא נטמאתי ע"י העוונות בגלותי וזה בכדי לדרוש אותך ולעשות את מצוותיך.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּעוֹד דְּנַפְשֵׁי בִי, אֹוִיתִיךָ בְּלִילָה רְבִי יִצְחָק אָמַר שֶׁאִמְרוּ
 יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקַּב"ה שֶׁבְּעוֹד שְׁנַפְשֵׁי בְּקַרְבִּי אִזְ אֹוִיתִיךָ בְּלִילָה. מֵאִי טַעַמָּא
 בְּלִילָה וְלִמָּה דְּוּוּקָא אֹוִיתִיךָ בְּלִילָה, אֵלָא בְּגִין דְּהָאִי נַפְשָׁא בְּהָאִי
 שְׁעֵתָא, אֲצִטְרִיד לְחַמְדָּא לָךְ. אֵלָא טַעַם הַדְּבַר הוּא כִּי בְּאוֹתָהּ הִשְׁעָה שֶׁל
 הַלִּילָה צְרִיכָה נַפֶּשׁ לְהַתְּאוּוֹת אֵלֶיךָ כִּי אִזְ הִיא הִשְׁעָה שֶׁהִיא עוֹלָה לְמַעְלָה. אַף רוּחִי
 בְּקַרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ, כִּד אֲתַעֲר בִּי רוּחָא קְדִישָׁא, אֲשַׁחֲרֶךָ
 בְּאַתְעָרוּתָא לְמַעַבְד רְעוּתֶךָ. וְכֵן מִשׁ"כ אֵף רוּחִי בְּקַרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ פִּירוּשׁוֹ
 שֶׁכֵּאֲשֶׁר מִתְעוֹרֵר בִּי רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ בְּבוֹקֵר אִזְ אֲשַׁחֲרֶךָ בְּהַתְּלַחְבוֹת וּבְהַתְּעוֹרְרוֹת בְּכַדִּי לַעֲשׂוֹת
 אֵת רְצוֹנְךָ.

כִּי כַּאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיךָ לְאַרְצָא בְּזִמְנָא דְּמִשְׁפָּט נְחִית
 בְּאַרְעָא, לְבִשְׁמָא עֲלָמָא. וּמִשׁ"כ כִּי כַּאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיךָ לְאַרְצָא פִּירוּשׁוֹ
 שֶׁבְּזִמְנָא שׁו"א הַנִּקְרָא מִשְׁפָּט יוֹרֵד לְמַלְכוּת הַנִּקְרָאת אֶרֶץ בְּכַדִּי לְמַתֵּק אֵת דִּינָהּ וְעִי"ז יִתְמַתְּקוּ
 דִּינֵי הָעוֹלָם, כְּדִין צְדָק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תִּבְלָה. כְּלוֹמַר יְכַלִּין
 לְמַסְכַּל דִּינָא דְּצְדָק, וְלֹא יִשְׁתַּצִּי עֲלָמָא מִנִּיהּ. אִזְ נֹאמַר צְדָק
 לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תִּבְלָה דְּהֵינּוּ שִׁיכּוּלִים הָעוֹלָם לְסַבּוֹל אֵת דִּינֵי הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת צְדָק וְלֹא יֵאבֵד
 הָעוֹלָם מִמְּנָה (מִק"מ). אִימְתִי צְדָק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תִּבְלָה וּמִתִּי יְכּוּלִים
 לְסַבּוֹל יוֹשְׁבֵי תִּבְלָה אֵת דִּינֵי הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת צְדָק, כַּאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיךָ לְאַרְצָא
 וְאֹמַר שֶׁהוּא בְּזִמְנָא שׁו"א הַנִּקְרָא מִשְׁפָּט יוֹרֵד לְמַלְכוּת הַנִּקְרָאת אֶרֶץ וּמִתְמַתֵּק אֵת דִּינָהּ.
 רְבִי חִזְקִיָּה אָמַר, נַפְשֵׁי אֹוִיתִיךָ בְּלִילָה, דָּא כְּנֶסֶת

הַלִּימוּד הַיּוֹמִי

יִשְׂרָאֵל רבי חזקיה אומר שמש"כ נפשי אויתיך בלילה פירושו על המלכות הנקראת כנסת ישראל וישראל אומרים לה בלילה בזמן ממשלתה שאנו מתאוים אליך. **אֶף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ, דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא** ומש"כ אף רוחי בקרבי אשחרך פירושו שהוא הקב"ה דהיינו ז"א שהוא סוד הרוח וישראל אומרים לו בזמן ממשלתו שהם תאוים לו.

רְבִי אָבָא הָוָה יְתִיב קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפִלְגּוֹ לִילְיָא, לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא עִמֵּיהּ רבי אבא היה יושב לפני רשב"י וקם רשב"י בחצות לילה בכדי לעסוק בתורה ואז קמו עימו רבי אלעזר ורבי אבא. **פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר** לבאר את מש"כ, (תהלים מב) **כָּאֵיל תַּעְרוֹג עַל אֲפִיקֵי מַיִם כִּן נַפְשִׁי תַּעְרוֹג אֵלַיךָ אֱלֹהִים** ואומר רשב"י. **הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבֵרֵי יָא, זְכַאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל מְכַל עַמּוּן, דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵב לֹון אוּרֵייתָא קִדְשָׁא** שפסוק זה כבר ביארהו החברים שאשריהם אלו עם ישראל יותר מכל אומות העולם שהקב"ה נתן להם את התורה הקדושה, **וְאוּרֵית לֹון נְשַׁמְתִּין קִדְשִׁין מֵאַתָּר קִדְשָׁא, בְּגִין לְמַעַבְדַּ פְּקוּדוּי, וְלֹא שְׁתַּעֲשַׂע בְּאוּרֵייתָא** והוריש להם נשמות של קדושה ממקום קדוש בכדי לעשות את מצוותיו ולהשתעשע בתורה, **דְּכָל מֵאן דְּאֲשַׁתַּעֲשַׂע בְּאוּרֵייתָא, לָא דְּחִיל מְכַלָּא. דְּכֵתִיב** כי כל מי שמשתעשע בתורה הוא לא מפחד מכל צער ונזק ומקטרג שנאמר, (תהלים קיט)

לוֹלֵי תוֹרַתְךָ שֶׁשְׁעוּעֵי אִז אֲבִדְתִּי בְּעֵנֵי [קכט] דהיינו שלולי שאני

משתעשע בתורה אז הייתי נאבד בעניי.

מֵאֵן אֵינּוֹן שֶׁשְׁעוּעֵי ומי אלו הנקראים שעשועי. **אֲוֹרֵייתָא.**

דְּאוֹרֵייתָא שֶׁשְׁעוּעֵים אֲקָרִי, דְּכֵתִיב ואומר שהוא

התורה כי התורה נקראת שעשועים כמש"כ, (משלי ה) **וְאִהְיֶה שֶׁשְׁעוּעֵים יוֹם**

יוֹם. וְדָא הוּא דְּהַנִּינּוֹן, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי

לְאַשְׁתַּעְשָׁע עִם צְדִיקָיָא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן וזהו מה שלמדנו

שהקב"ה בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן שהוא סוד ירידת רחל לגן עדן שבעולם

הבריאה בכדי להשתעשע בתורת הצדיקים שהוא המ"ן שהם מעלים אליה ע"י תורתם

(מק"מ). **מֵאֵי לְאַשְׁתַּעְשָׁע.** בְּגִין לְמַחְדֵּי בְּהוּ ולמה הוא משתעשע,

אלא הוא בשביל לשמוח בלימוד תורתם. **דְּהַנִּינּוֹן, וְפֹאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא,**

דְּכֵתִיב בְּהוּ כי למדנו שאשריהם אלו הצדיקים שנאמר עליהם, (ישעיה נח) **אִז**

תִּתְעַנֵּג עַל יְהוָה, בְּגִין לְאַתְעַנְגָּא מִחֵהוּא שְׁקִיו דְּנַחְלָא

דהיינו שהם מתענגים על אותו משקה הנחל שהוא יסוד דבינה שהוא מעל הז"א הנקרא

אור הרשב"י

מתישבת. כך בשעה שישראל באין לידי צרה הם מסתכלין בדברי תורה ומתנהמים, שהרי כתוב בתורה (דברים ל, ט) כי ישוב י"י לשוב עליך לטוב כאשר שש על אבותיך. ואומר (שם ג) ושב י"י אלהיך את שבותך וגו'. כי אל רחום י"י אלהיך (שם ד, לא), זאת אשיב אל לבי (איכה ג, כא).

[קכט] ואיתא בפסיקתא זוטרתא על מש"כ לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי. רז"ל משלו משל לאשה שהלך בעלה למדינת הים ונתעכב עליה, והיו שכנותיה אומרות למה את יושבת כל אלו הימים הלא אין בדעת בעליך לחזור, מה עשתה, היתה מוציאה כתובתה ומסתכלת בה בכל יום ויום ודעתה

הלימוד היומי